

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetés ár:

Egész évre 3 ft. Félévre 1 ft. 50 kr. Egyen szám 10 kr.
Gazdasági egyesületi tagoknak és községeknek 2 ft.
Előfizetési pénzek és reklamatiók GONDOS (Grünbaum)
MÁRK nyomdatulajdonos címére küldendők.

Felolós szerkesztő: CSORNA JENŐ.

Kiadó: Gondos (Grünbaum) Márk.

Laptulajdonos: A muraszombati gazdasági főegylet.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztéségi közlemények

a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetési díj: 1 hasabos posztos egyezri hirdetésnél 10 kr.
többzari hirdetésnél sorokint 3 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér posztora 25 kr.

Virágvasárnap.

Sejtelmes tavasz rygfakasztó ünnepe, a mai szép napon megáll az ezredéves tanulság, hogy a népek hibáikat átörökítik a nemzedékek és nemzetek során, hibáikkal büneiket: az emberiség isteni küldetési nagy reformátorát tiumpfussal fogadja a mai keresztény ünnep szerint Jeruzsálem, pálma- és bárka-ágakat szór lábai elé, a kis termetű emberek extaziába esnek s bizonynyal ennek tulajdonítandó, hogy a fákra másznak, csak hogy láthassák a nap hőst. Jézus nevével van tele Jeruzsálem s egy hétre martyr-halált rendez a humán eszmék isteni harcosságának, sőt többet: megbocstelenítéssel végezi ki a két lator között.

Az embertömeg érzelmeiben és elhatározásaiban a hangulat rabja, homoknál bizonytalanabbra épít az, a ki a néptömegek rokonszenvére építi a maga existenciáját.

A történelem a legtragikusabb és megrázóbb példákkal győz meg mindenkit, hogy a néptömeg az ő kegyenczeit milyen állhatatlanul és gyors egymásutánban ejti el.

Az isten-ember nagy sikerei után, a ki sebeket hegesztett, halottakat támasztott, éhezöket csodamódra táplált a pusztaságban, a kinek istentől való sikerei voltak a béke és emberszeret

mezéjen, mely téren az országhódító potentátokkal alig jut az ember összeközösbe és lám egy pár nagy-nagy metamorphozisa elég volt arra, hogy „feszítsd meg”-et kiáltson az a nép, mely még néhány nap előtt extázissal várta és egyetemes rajongó lelkesedéssel tisztelte meg.

Ethikai, politikai, avagy társadalmi jelentőségét vegyük-e szemügyre, a mai historiai momentumnak? A tanulság mindenetre frappans, az a mi a virágvasárnap tapasztalásairól az ezredéven át előragyog. Mindenki a saját tapasztalásában, ha kisebb méretben is, belátni kényszerül, hogy a népszeret csábító varázs, melyet kegyeltje rendszerint akkor veszít el, ha teljes birtokában érezte magát. Macrobrus fejezte ezt ki talpraesetten: „ha felértél a dicsőség magaslataira, nem állsz több szilárd alapon, előbb leesel onnan, mint leszállhatsz.”

Mi következne ebből? Talán az, hogy a becsvágy a legnagyobb döresség lenne s az emberiség vezetésére predestinált kiválasztottjainak nem szabad küldetésökről hevülni, eszmék diadaláért, ha kell, vértanui halált szenvedni.

Dehogy! Minden korszakos eszme, mely az álladalmak kereteit forgatja, megköveteli a maga martyrját. Kezdve Sokratesen, a ki a szellemi fa-életnek

jelent ki rendszerével az állati élet mellett fontosságot, Jézuson, a ki a humanizmust és demokracziát elsőül inaugurálta a földön, végezve — hogy profánoknak ne tartassunk a martyr-halált szenvedett vallásalapítók és hitterjesztőkön, — mind hogy eszméért halt meg és dicsők voltak halálukban.

Az igazi hivatottságnak ezt a dicszomját nem lehet összetéveszteni az anyagi célokért való törekvéssel, mely a dicsőség tapsait apróprézre váltja. Ezek önos érdeke nem dicsőség vágy, de üzlet. Közéletünk forumait pedig többnyire ilyen talmi dicsőség-vágytól kapaszkodók lepik el. Az eszmékért való küzdelem, a pillanat sikereinek megvetése, ma ritka és a népszerőség édes birtokáért nem nagy eszmék érdekében törnek az emberek. Nem azt a dicsőség-vágyat találjuk ma, mely ha meglepi az eszmékért küzdő eszmével élni avagy halni akaró harcosát, akkor sem férti szó, sem szolga kérdés, sem baráti tanács ezt el nem terelheti. A jutalom nagyfontosságu szó az előtt, a ki keresi, csekély fontosságu az előtt, a ki célját elérte és semmi jelentőségű az előtt, mely nagyobb, semhogy a jutalomra vagy magára gondolna. A kik az emberiség egyeteme javára közremunkálkodni éreznek dicsvagyat, azokat jutalom a történelem tanúsítja

STÁRZAN

A vendekre vonatkozó régibb feljegyzések.

A vendekre vonatkozó régibb feljegyzések nagyon gyereek. A Magyar Hírnemő szerint (1781. 49. old.) irtak róluk Bel, Szászki, Szeverini és egy R aláír-u szerző Tacitus írásai alapján. Az ugynevezett Vandalu-ökről nem lehet sokat mondani, mert nem külön nemzet, hanem a sok népeknek magában foglaló Tód nemzethez tartozik. Az 1747-ben nyomtatott „Ré zvelicsanzva”) öket „lublenomi szlovenszömi Narod”-nak nevezi. A magyarok Bömbetz-inek Bogmetz-eknek nevezik, ez csak tót név. Vasvármegyében e nép régi lakását Tótság (Tóthát-nak) nevezik de-akul Districtus Tótság. Eddig a M. Hirmondó.

A jelen század elején két nagyobb dolgozat foglalkozik velük. Az egyiknek írója Bitnicz Lajos püspök. Ertekezése a Tudományos Gyűjtőmunka. 1819. III kötetben jelent meg. A Vass és Szala Vármegyey Tóttókról cím alatt. Terjedelmes

1) A magyarországi szlovének körében mejj-lent munkákkal a t. szerk ur engedelmével legközelebb foglalkozom

2) Csaplovics alább idézett munkájában a Bömbetz megnevezés a következőkégy magyarázza:

„Inbesondere nennt man „Bömbetz“ die Einwohner, welche zu den Pfarren Felső-Petroca, Felső-Szónak, Dolnca und Trivánfalvi gehören, weil sie die Buchstaben (Lange B), G, und U sehr oft hören lassen, und die letzteren Syben gödebat aussprechen.“

történelmi képet rajzol benne, mielőtt szorosabb ismertetésükre térne át Hozzártározóságukat és letelepedésük idejét, módját illető adatai körül sok ma is erős hitelt. „A kétségen kívül vagyon az egy idős íróból, hogy a hatodik század második felében ezen tájokon az Avarok védelme alatt laktak (Jornaudea Cap. 5. 194. lap összevasonlítván Fessler azon helyét, hol Jornaud ezen helyét fejtegette. Paulus Diaconus) Pal diaconus szerint a szlovének 595-ben már harcban állanak Thasiló bajor herczeggel (Sumau, Die Slovenen 17.) A szlovákat osztályozván a Vendek (szloveni) közé sorolja azokat, kik „Stajer, Karinthia és Kármolia tartományokban laknak és Vass, Szala Vármegyey nyugotti vidékein, melyek Stájérel határossak“

A másik munka Csaplovics Jánosé. Ez a teljes tudós férfi már a század elején Magyarország népeinek ethnographiájához gyűjtött anyagot. Ez anyag egy részét közli egy kis könyvecskében. Teljes címe: Croaten und Wenden in Ungern Ethnographisch geschildert von Johau v. Csaplovics (Pressburg, 1829) Bő adatai a népeket majd minden jelenségeről felvilágosítanak; a historiai rész kicsi, mely után rövid leíró geographikai képet rajzol Csaplovics ismerte Bitnicz értekezését, többi adatait pedig következőkégy szónál be: Zwei Ehrenmänner ein Croat und ein Weude beide geistlichen Stendes, waren so gefällig mir die Data, die ich hier verarbeitete, der Lesewelt liefern, mittheilen

(Bővebben foglalkozom vele a Turisták Lapjában legközelebb megjelenendő hosszabb dolgozatomban)

Majdnem százéves adataik elég érdekesek arra, hogy velük e lapok t. olvasóközönsége is megismerkedjék. Ez alkalommal a népelet három fő jelenségerre, a keresztelésre, lakodalomra és halálra, vonatkozókat közlöm.

A gyermek születése után nyolc napra tartják a keresztelői lakomát (paszta), mikor az anya még ágyban fekszik Oda nyujtanak neki a felszolgált eledékből. A keresztanya (botra, botvreye) sőt egy csomó kalacost és wtranki-t (kerek buza-kalacs) és este felé a gyermekágyas házához viszi, hol egész éjen át esznek isznak — A keresztanya neve boter. . .

Ha egy legény magához való leányt talál, atya, gazdája vagy egy felkért ember elmegy a leányos házához és megtudja nem kap-e a leány kosarat, ha keréként lép fel Ha tetszik a leány a leány szöőinek vagy testvéreinek akkor minden további dolog nélkül, hogy a leányt előlgesen megkérdezték volna A legény aztán látogatásra hívják meg. Rendesen szombaton este jelenik meg naszagyával (sztarisina) a leányosházban, kezét ad a leányak, az eset is ott tólti, ha messziről való és reggel együtt elmennek a plebánoshoz jelentkezni. A hirdetés ideje alatt a leány nem marad a templomban, mert a népek az a hite, hogy olyan aszonyok, ki menyasszony korában kihirdetését meghaligata, csupa néma gyermekei születnek

A hirdetések időközében a menyasszony, ha leány (az özvegy nem teszi) egy asszonyval házról házra közögről községre vándorol és főbőőőő (pocreo) afoományt ajánlókat ker (dárí proszi). Kap lent, keadert, vasnat és pént, amál többet,

szert jutalom nem éri, azok vértanui halált szenvednek özöljaikért. Rendesen ezeket a nagy embereket kora nem csak keresztire feszíti, máglyára viti, de érdemét felismerni képtelen, az utókor lesz igazságosabb és nagysága ugy fokozódik, amint eszméi terjednek.

A keresztény humanizmus isteni küldetésü martyra a népszerűt válnak vonul be e napon Jeruzsálembe és már egy hét múlva halálra ítélt vádlottá vált. De az ártott-e az Isten fiának? Valamint árt-e az a valódi nagyságnak, ha a sokaság elvonul tőle? Így egyedül állva válik mindenfelől szemlélhetővé s nagyságának aranyait így becsülheti meg. A népkégy szappanbuborék, a valódi hivatottság nem is tarthatja tényezőnek. Ezt az életbölcséletet tartjuk meg a názareti Mester életéből, a mit a keresztény egyházak ma ünnepelek. (V. L.)

Helyi és vidéki hírek.

— **A vasvármegyei** 1848-as honvédek segélyző egyesület Karolyi Antal dr. alispán elnökléte alatt f. hó 25-én tartotta alakuló közgyűlését. Azon bejelentés tudomásul vétele után, hogy az egyesültek 500 tagja van és hogy a varmegye területén 240 segélyre szoruló öreg honvéd él, a választások következtek. Elnökké egyhangulag Karolyi alispánt, alelnökké Farkas Istvan pénzügyári főbírókat, pénztársai Jakoby Rezső, jegyzővé Gerits Sándort, választmányi tagokká kik a segélyezések feltevében határoznak Birdosy István árvászédi elnököt, Borzay Gáspár főszejgábirót, Hatvani Deutsch Béla, dr. Györgyösy Vilmost, Korcsmáros Menyhértet és Spissich Lászlót választották meg.

— **Helyettesítés.** Hunyadi Sándor helybeli csendőrmester a körmeneti szakaszparancsnokság ideiglenes vezetésére Körmenre hírtott be.

— **Névmagyarosítás.** Hirsch Miksa muraszombati lakos nevének „Ujházi“-ra változtatásért folyamodott.

— **A muraszombati járási ipartestület** folyó hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlést Iaczi Janos elnökléte alatt. A gyűlésen sokkal kevesebb iparos jelent meg, mint a múlt évben. Az eddigi tisztviselők ezúttal is újra megválasztattak. A betegsegélyző pénztár is ugyaneznap ülésezett. Az ipartestület vagyona jelenleg 3125 forint 86 kr., a betegsegélyző pénztáré 4355 forint

minél beszédebb asszony kísérő. Különbösen sem éreztek el úresen egy házból sem. Ez alatt szerzen néhány kendőt, varr néhány férfi-inget. A kendőből egy a plébánosé, a másik a násznagyé, egy a vőlegényé, egy a vőfélyé; a többivel a vőlegény családja tagjait ajándékozza meg. Ezt a szétosztást a násznagy a lakodalmi vacsora alatt végzi. Vagyonosabb ingeket is osztanak, de rendszeren csak a kéri kap egyet és a vőlegény egy egész vászon öltözetet, melyet esketékora magára ölt.

Esketőre elkiséri a vőlegényt násznagyja és vőfélye (drúshan), a menyasszony (szneha) noszolyó-asszonyával (szari-szica, posznalja) és noszolyó-lányával (szvadicza) megy. Mind egyulogszzerrel felokretázza indubán unak. A ki zenevel kísérheti magát, gazdag ember s lakodalmi bírresse lesz. A sikon az esküvő párt egy sereg fiatal lány és fia kísérő, mert a vagyonosabb feher kenyér-darabok, perczeket hajgálnak szét. A vőfély rendszeren ugyan tarka, és egy bútykós, stúnbórel bevont vegü bottal szokta a nezőket kegetni és tréfa által sok nevetést okoz.

A lakodalmat nem mindentűn ünneplik egyformán. A sik lakói korán eskütsznek; az évesivas delben kezdődik és sófét estig tart, miközben muzsikálnak és táncolnak. Nehány vendég, ha azo az az idősebbek mindig az asztalnál ülnek és megbeszélnek az utóli vasárnapi vagy ünneppapi ritkáczát, vagy a szentírásból beszélnek

50 kr., a pénztár évi forgalma 2000 forint. Este az újra megválasztott tisztviselők társas vacsorára gyűltek össze a „Korona“ vendéglőben.

— **A folyó hó 23-iki országos vásárra** felhajtottak 910 db. szarvasmarhát, mely kb. áll azonban csak 132 db. adatott el, Egyik jele ez is az általános penztelenségnek.

— **Figyelmeztetés.** A muraszombati gazdasági fiók-egylet t. tagjai figyelmeztetnek, hogy tiszta braunschweigi kóposztamagot kaphatnak az egylet iródjáiban, adójgát (20 gr.) 10 kr.-t. — Arankamentes löhermag is van még n-hány kilóval. Gazdaságik magvak köztvetítését keszseggel magára vállalja. **A választmány**

— **Köszönet.** A battányi Magyar olvasó kör pénztárát, Luthár Károly, Kezsmár Ernő, szent-bibori lakólok, szivesek voltak 1-1 koronával gyarapítani, melyért fogadják az olvasó kör hála köszönetét.

— **Vásári tolvajok.** A nyomorúság, melyet vidékünkön a múlt évi rozsz termés, jégverés okozott legszembeszökőben öti ki magát azokban az apró-cseprő lopásokban, melyek a tél óta, napi renden vannak. A folyó hó 23-án tartott muraszombati országos vásáron egész seregét tartóztatva le és helyezte felügyelet alá a helybeli csendőrség a vásári tolvajoknak, ki kapát, ki pipát, ki vásznat, ki emezt, ki amaz kaparintott el a vásári bodekőből. Az elcsipettek neveivel nem akarjuk untanni közönségünket — csak annyit említnék fel, hogy nagyon helyes volt, hogy az illető jelesek a vásár tartamára a varo-házára szállásolták el s csak a vásár elmutával adták át a bíróságnak, a midőn, a melyik közlők szabiadlára került is, már nem talált magának működési teret.

— **Tűzeset.** Ferenczfalván folyó hó 24-én Skrilecz Mátynak Jancsi nevű 6 éves fia játszás közben meggyújtotta a pajta mellett lévő szalmakazat, a kazalót meggyújtá a pajta is s a mellette levő lakóház is. Az ólakban benne égett 4 db. sertés. A kar mintegy 600 ft, melyből 330 ft érték bizto-ítva volt. Most már második eset e hónapban vidékünkön, hogy játszó gyermekek gyújtják fel a házat. Bizony jobban kellene a gyufára vigyázni. A gondolatlan szülőket a csendőrök feljelentették a helybeli járásbírósnágnál.

— **Vadluszókat** láttak a múlt hetekben a sűrűházi és a palmafai határban. A f-lendvai uradalom erdőse a tiborfai erdőben is 2 hatalmas példányt látott. A disznók hallomás szerint a szomszéd Stájeroszágban levő egyik vadaskertből szöktek meg.

— **Kévécs a szalonka** panaszokdókna vadász urunk, a kik a múlt vasárnap először próbáltak szerencsét a tavaszi sasonban, de hét puska csak 3 darabot lött. Legszerencsebb volt Sinkovich Elek szolgabíró a ki maga 2 darabot hozott teretkre.

— **A legújabb főnyeremények.** A Magyar Osztály Sorsjáték II. osztályának legutóbb megejtett húzása ismét beigazolta ezen sorsjegyek tizedek és huszadokba való beosztásának áldados voltát. Szerencsés gondolat volt ezen rendszert Magyarországra is behozni és ez által a szegény népszótálynak alkalmat adni, hogy csekély bete-

el egymast, miközben a boros vénasszonyok keserű könnyeket oltanak

A helyek közt lakók a lakodalmi eszem-izsomot mindig este kezdik Nyolcz v. kilencz óraker a lakodalmi vendégekkel (szvatovje) együtt a vőlegény megjelenik a menyasszonyal szálal, kinn elbukik a kamrában és várja meg a násznagy szerepet eljatsza. Az felnyitja a szobaitót és a vőlegény nevében így szól be: A vőlegénynek van e házban valakije, ki ekkor és ekkor jeyezett el és minden szük-éges dolgot itt hagyott. Most elmutt a kikötött idő el akarja vinni és kérdezeti: itthon van-e e abban az állapotban e, melyben itt halytá? etc. — Az utódo febe áll és állítja hogy a násznagy a vőlegényvel együtt elteves-tette az utat; mert ebben a házban semmi új sincs. Mäshol keressek.

A násznagy kérését megújítja s a tréfas díalogust addig folytatják hosszú időn át, míg megégyeznek a menyasszony előlj s a vőlegény kezén fogja. A násznagy aztán mindkettőt az asztalnál kijelölt helyeikre vezeti; a többiek is kéznél fogják egymást és leülnek az asztalnál a jegyes pár nagyon halgatag, keveset beszél, keveset eszik, iszik — Előttük egy fatányéron egy tányéror-mára vágott kenyérhej van. A menyasszony nyitja meg az ebédet, miáltal egy darab kenyeret vilárra tűzve a falba marta vagy kanálával az ételt megérteti. A vendégek semmire sem nyulnak, míg ez meg nem történt. (Végo kör.)

tek mellett oly óriási nyereményekben részesedhesek, minöket így csekély kockázat mellett soha és sehol senki el nem ért. Ebben áll az osztálysorsjátéknak nem kicsinylendő sikere. Hogy erről meggyőződjünk, vessünk egy pillantást a szerencsés nyerőknek nagy számára, kik épen most veszik fel nyereményeiket és azon sok szerencsétlenre, kket az Osztály-Sorsjáték boldogsághoz juttatott. Az utóbbi főnyeremények leg-többje a vidékre került. Így azon sorsjegyet, mely a 100,000 koronás főnyereményt nyerte, Kőrösi Albert szegedi elárusítóknál vették. A 60,000 koronás sorsjegyet Löw Mihály Satorjalja-Ujheyan, a 40,000, 30,000, 20,000, 15,000 stb. koronás főnyeremények sorsjegyét pedig a Heintze Károly cég adta el. A III. osztálynak már majntus hónap megejtendő nagy nyereményhúzására a sorsjegyek már eladásra kerültek. Ezen hónapban, midőn a millenniumi ünnepek kezdődtek és a kiállítás — melynek keretében az Osztály-Sorsjáték is helyet foglal — megnyitattik, ezen hónapban alkalma lesz mindenkinek oly játékban részesed-hetni, melyhez hasonlóan kedvező esélyeket a világ egyetlen sorsjátéka sem nyújtott.

— **Az első leánykiházasítási egylet** m. sz. 1896. márcz. 15-én, d. e. 1/10 óraker tartotta szcharv Ármin elnök-elté alatt 31-ik rendes közgyűlést. Ezen ülést 33-ik igazgatási évében ismét öröndetes érkelesi és anyagi sikert mutat fel. Az évi jelentésből kitűnik, hogy a lefolyt évben 3099 tag 6341 jutalékrészeszel iratott be és magajutalások fejében 154,281 ft 47 kr. fizettek ki. A mérlegszámlélg kimutatott múlt évi 200,110 forint 84 kr. feleslégelét a díjtartalék 1,111,684 ft 78 kr., a nászjutalék felelési tartalék 67,034 forint 95 krra, a külön tartalék 26,813 ft 96 krra, a felesleg hánadt 21,035 ft 68 krra emelkedtek, összesen tehát 1,226,599 ft 37 krra növekedtek. E mérlegszertini főösszeget két, az intézet tulajdonát képező, budapesti 4 emeletes bárháza értékpapirokban és takerék-pénztári betétekben nyeri fedezetet. A jelentést a közgyűlés tetszéssel fogadta, tudomásul vette és a felmentvényt, a felügyelő-bizottság indítványához képest, egyhangulag megadta. Az igazgatóság javaslata egy hivatalnokai nyugdíjalap létesítése és 2100 frtnyi alapítási tőke kintvalonyozása tárgyában szintén egyhangulag elfogadtatták. Fel-gyűlö-bizottság tagokká felkeltással megválasztatták: Dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Bacs Lajos, Hager József, Löpikner Gyula és Weil József J. Mután még dr. Murányi Ernő gyelti tag indítványára az összes igazgatásnak, de különösen Schwarz Ármin elnöknek köszönet és elismerés szavazattal, elnök a közgyűlést berekesztette.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) A tavaszi munkákra kedvező időjárás hátsa alatt a vetőmagvak forgalma rohamosá vált, a nélkül azonban, hogy ez az árak emelkedését idézni el, mert áru — mint tudjuk — van eleg-nő. Mindazonáltal előrendű árúknak nem nagy a bőség és az ilyenekért aránylag magasabb árak is fűtenedők. Jégzeések nyers áruért 100 kilónként Budapestre: vörös loharo 30-40 ft, balczincsi 9-10 ft, búkköny 6-6 50 ft, takarmányrépamag eredeti obrandorú 25 ft, takarmányrépamag eredeti vörös mammut 22 ft, takarmányrépamag olajbogorú ataku 22 ft, takarmányrépamag eckendorfi 22 ft.

Vegyes hírek.

A megyéiből.

— **Birói áthelyezés és kinevezés.** Dr. Hann Béla ut-nyári kir. aljárásbíró, saját kérelmére a szombathelyi kir. járá-bírószághoz helyezték át; dr. Szlavek Eszencz bulapesti büntető törvény-székü aljgöltő pedig ö kérésére, a ut-nyári kir. bíróságához albróvá nevezte ki.

— **Ezerdéli park elnevezésével** Szombathely városa sätározat rendszet be a folyó évben.

— **Kövics Antal őri-sztpéteri** takács pompás asztalterteket állit ki a budapesti kiállításban.

— **Csendőrök által agyonöltözött cigányok.** Az utóbbi időben meggyűnk egy Zalamegye északi részén számos idlopast, betörést és rablást köv-tettek el a sorki-újfalusi cigányok. A nyomozó-csendőrök eddig 9 cigányt fogtak el, 2 lopott lovat egy kocsi és löszerszámtól kézrekerítették, egy cigányt Sümeg tájékán, egyet pedig Szécseny mellett agyonlöttek.

A lakosból.

— **Vaszary Kolos** hercegszékprímás a helybeli templom restaurálására 10,000 koronát adományozott.

— **Keszthelyen** az önk. tüzoltó-egyesület elnökévé Lendvai Józsefet, alelnökké Nagy Istvánt, főparancsnokká pedig Schessing Józsefet választották meg.

— **Nagy Kanizsán** polgármesterré Vécsey Zsigmond, tanácsosokká: Halis István, Varga Dező, Csöke Nándor, Thonika Endre, Varga Ferencz, id. Fics József, Sedlmayr Ferencz, id. Hagedüs György választották meg.

— *Keszthely* a milleniumi ünnepségek rendezése tárgyában bizottságot küldött ki.
 — *Muraköz* perliki járásában az összes községek horvát neveit megmagyarosították.
 — *Ligárdnál* 15 ember a Drávába esett átkelés közben s 3 hel-fuladt.
 — *Kassuth* Lajos halálának évfordulójára a fővárosban nagy gyászpompával megünnepelték.
 — *Temesvárd* f. hó 22-én halt meg Mészáros Anna 1848-91-iki honvéd altiszt, a ki kirje oldalán végig küzdött a szabadságharcot és a helygye csatában meg is sebesült. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.
 — *Antal Gábor* a dunántúli ref. egyházkerület újonnan választott püspöke folyó hó 24-én tette le hivatali esküjét a Komáromban tartott egyházker. gyűlésen.

A nagyvilágóbi.

— *Szerbiában*, Milánovac közelében felélmés rablóbandák garázdálkodnak.
 — *I. Vilmos császár* szobrát május 10-én leplezik le Frankfurtban.
 — *Sándor szerb király* Áthánsbe utazik a részt vesz az olimpiai játékokon. — *Natalia királyné* pedig visszatért Biarritzba
 — *Angolország* hadi expedíciót tervez Dongola vidékére (Afrikában).
 — *Kréta szigetén* újabb zavargások fordultak elő a keresztény és a mohamedán lakóság között.
 — *A czári pár* júnus hónapban európai körútra indul, meglátogatja Bécs-et, Berlint és elmegy Darmstadtba.
 — *Olasz kormányelnöke* Rudini-t nevezték ki.
 — *Munkási új képe*. Munkácsi Mihály hírneves festőnek most fejezte be Párisban legújabb művét, melynek czíme „Ecc homo” a kép azt a jelentést ábrázolja, midőn Pilátus elővezeti a zsidó népnek a megkínzott Jezust törvis koronával a tej-ján, biborpalatba öltöztetve. A képet Budapestben is ki fogják állítani.
 — *Az osztrák államhivatalnokok* fizetésének felméréséről javaslatot nyújtott be az osztrák kormány a Reich-tag-hoz. Az emelés évenként több mint 10 millió forint kiadást von maga után, a mit a börze-, szesz- és sör-álok emeléséből szándekeznák fedezni.

CSARNOKI

Április elseje.

Irta: HAÁRSY KÁLMÁN.

Mint a hogy az angol parlament pincézt hivatalos deputáció járja hivatalos komolysággal, hogy százados konservativizmus konfrontálja; ha valjon nem akarják-e a törvényhozás házáat felidurantan, mint századokká azelőtt, olyan biztosan vette a szokás hatalmába április elsejét a vidám beugratások, a balekek, a jóhiszemű gimplik megtréfálásnak nagy napját.

Az ám április elseje! Akármint uralkodik a spleen a megjózanodott századon, apának naiv, jámbor mulatsága vig tréfára sarkal, nem lehetetlen, hogy most valami politikai pártunk ezen a jelentős napon fog programot adni.

Az április elseje nem hazai népszokás, sőt ellenkezőleg, más országokban jobban, elmésőbb változataiban van elterjedve. Vigésze Európában divatos. Keletre a keleti kérdés ezte és a mint Bulgáriát az európai haladás viszi, terjed el az április szokása, jöllehet nekik nem Gergely pápa csinálta a kalendáriumokat és a maguk időszámítását szerint éppen 13 napig kell még várni a felültetés vig tréfáira.

Nemcsak a kontinensen, de még közös Alibion partján és divatos az április tréfás ráadás, Alibion ferfiak ezt a mulatságot „April fool”-nak nevezik és dereklj uzoválják A francia kedélynek és elméségnek azonban valószínűleg normánja van az ő április elseje: az ő „prison d'avril”-jén. Nincs a felültetés veszedelmétől senki megmentve s azt hiszem, ha más nem, egy-két boulevard laposka magát a köztársaság életét is felülteti. Az olasz is vigan van április elsején az ő calendarióján és hogy a németnek tulajdon megvannak az ő Áprilsnarrijai, aligha nem mindenki tudja.

Honnét eredt ez ártaalan és kedves népszokás, eddig senki sem tudja. Kétségtelenül az április időjárásnak egy operette-diva szeszélyes egyrangu szertelen váltékonysága, az ő csalfa, hoi napugaras, hoi forvazogtatja volta, — terjesztette el az április bolondját. Általános népszokás segét legalább bizton ennek köszönheti, ambátor, hogy a törtenetből sem hiányzanak a figyelmet érdemlő mozzanatok, a melyek azt igyeksenek igazolni, hogy valami szörnyű figurás kormányintekedések április elsején suggeráltak az emberiséget, hogy ezen a napon és pedig kölcsonösen — fel kell egymást ütödniük.

Több neves történetírónk bizonyította, hogy az április tréfák eredete igen régi, még a kelták idejéből való. Ezek április elsején boldnó vidám tavaszi ünnepeket ültek. Vezérüket tettek nagy ünnepejességgel, rendezés valami falkegyelmű hadiakat a kiknek nevetéses polózásán kitűnően

mulattak. Elmuiván a márczus elseje, a talmi vezérek kimclentlenül kiakolbóították és a napokra terjedő zajos tavaszi ünnepeket tréfás detronizálással fejeztették be.

Am lehet, hogy a kelták tavaszi ünnepeit elefelede volna az emberiség és április elseje nyomtalanul eltűnt volna a vig tréfák világból, ha a XVI-ik században IX Károly fel nem elevinté Ugyanis az a famosus és népeit bamalaba ejtő rendelkezést tette, hogy az új esztendő nem április (mint eddig), hanem január elsejével kezdődik: akkor ezt a rendelkezést famosusnak találták 1564-ben, míg most igen meg vagyunk elegedve a januári új évvel. Különösen ha az új évi borralalok túlságosan nem kívánják szebbeli készségünket. Mennyivel szerencsésebbek voltak őseink IX. Károly ismert rendelete után! Akkor is szokásban voltak az új évi ajándékok, de a rendelkezés után az emberek januárban az áprilisi, áprilisan a januári ajándékokkal biztatgatták egymást. Szóval, a mint láthatjuk, az április bolondjának népszerűsítése érdekében igen jelentékeny körülmény szegődött, a midől azután annak világos tudatára is eljutunk, hogy őseink is szerettek az ajándékokat elkérlni, ha — lehetett.

Emlomdjam az azt a sok dévaj tréfát, a mi április elsején jóbarátok között megeskik? Szinte felesleges! De most egy igen népszerű felültetés forma van divatba, tessék elolvanni és vagy tréfára felhasználni, vagy okolni.

Mihelyt az áldozat a szobába jön, a társaság bünszerzője elebe megy és eldicsekszik vele, hogy egy hatost talált. Addig gyurja áldozatát, míg ez kenytelen ennihez a 10 krajczár tallárasnak törtéjét. Erre azután a bünszerző leül, egy buntárs pedig kivieszi az áldozat világos figyelmévé, látszólag észrevetlen, a kabát külső zsebebe tett hatost, mutat egy krajczárt s azt csempeszi a helyére. Még beszélgetnek egy darabig akkor a bünszerző kimegy. Ezáltal a bentmaradt társaság beleugorja az áldozatba, fogadjon, hogy nincs a hatos találó zsebeben a talált pénz, hanem egy krajczár. Az áldozat fogadja ő maga „leleteti” meg a nyugodalommal bejövő és a krajczárt hatossal felcserező bünszerzőt. Van nagy gaudium. És az áldozat fizet a felültetésnek és a módja elmes különösen, ha a kivitelben ügyeskednek.

Örizzükünk nehogy minket fogjon meg A magyar irodalomban „Áprilsbolondja” czim alatt Sziláginek vigátéka van, Gardonyi Géza meg tavay egy csomó bájos poemát és jellemző czimmel adott ki: „Április”. Az irodalomban alig van szeretetreméltóbb könyv, mint ez, olvassák csak el.

Irodalom.

— **A jóízűség ápolása** mindenesetre egyik legfőbb feladatát képezi a sajtónak. É tekintetében kiváló helyet foglal el a hazai hirtaprodalomban az „Egyetértés”, hazánkban az a legnagyobb és legelőkelőbb napilapja. E lap háfározottan ellenkezi álláspontja dacára, mindenkori megőrizi mérsékletét és soha sem csap át túlzásokba, nem hajhászta a botrányt, kerülte a személyeskedéseket s közlésményei mindig úgy vannak megírva, hogy az előkelő, mivelv közönség nyugodtan élvezheti azokat a tárgyilagossgáknál fogva biztos ítéletet alkothat magának az eseményekről. De nemcsak erre helyeztük a súlyt az „Egyetértés” szerkesztősége, hanem gondja van arra is, hogy a szárazközlő olvasmányokhoz egyttal olyan is nyújtsion, a midől tanulni is lehet, a nélkül, hogy unalmasnak válnak. Erre a célra különös ügyességel használja fel az „Egyetértés” változatos tárczavarratát. Nem leha szellemeskedések tárháza ez a rovat, hanem mindenkori irodalmi színvonalon álló, sokszor tudományos becű mulatóság és ismeretterjesztő közlésmények sorozata. Egyéb rovatait az „Egyetértésnek” oly bőveket és részleteket, a melyeknek esakis oly nagy terjedelmű lapnál lehetőségek. Hírei és eredeti tudósításai a világ minden tájáról megbízhatóság dolgában ritkítják párjukat. Műndezek a találdozások a mivelv magyar közönség legkedveltebb lapjára teszik az „Egyetértés”-t, melynek előfizetési ára negyedévre 5 frt. Mulatványzámot kívánatra ingyen küld az „Egyetértés” kiadóhivatala Budapestre.

— **Mozgalmass féltésztendő** következők ránk. Az ezereves tualászi világra szóló ünnepejű, országos kiállítás, nemzetközi kongresszusok, érdeke törvényhozási felészak — fokozott mértékben hívják az utolsókorok mivelv közönség figyelmét; felkeltik érdeklődését az események színhelyétől tarol élőknek. Ily időszakban senki sem nélkülözheti a napilapot. Melen ajánlhatjuk azért a t. közönség figyelmébe a „Posti Hirlap”-ot, mely ma elismertem a legjobban szerkesztett s legbővebb tartalom napilap; azonkívül hogy napról napra sokkal több olvasni valót nyújt, mint a többi napilap, még külön kedvezményekben is részelteti olvasóit. Ezek közt a legújabb, hogy havonként címös kis jogszéknyit is ad előzetesen, a kik maris nagyon megkedvelték az a címös és hazánk kis mulatlokat. Azt már emlitendünk sem kell, hogy a Posti Hirlap munkatársai közt a legbővebb publicisták és sajtóirodalmi irók találunk helyet s Jókai Mór és Mikszath Kálmán folyta ide írják legbővebb

dolgaikat. A jövő negyeden Jókaitól regényt, Mikszaitól hosszabb elbeszélést helyez a szerkesztőség kiállításba. A Posti Hirlap napjaink 20—21, vasárnaponkint 32—46 oldal terjedelemben jelenik meg. Előfizetési ára egy hóra 1 frt 20 kr. negyedévre 3 frt 50 kr. A Posti Hirlap címli, fontos kiállítás, hetekenk megjelent divatlapjal együtt negyedévre 4 frt 50 kr. Mulatványzámok mindnyelk lapból küld a kiadóhivatal (Budapest, V. v. cs. körút 78., a Posti Hirlap házában).

— Egy remek emleket képez „Az Ezereves Magyarorszag és a Milleniumi Kiállítás” című dísmű, melynek 6-ik füzetét tettük. Minden füzet érdekes és művészi kivitelű képek által a legkifejelesebb reprodukciókat nyújtja és kiváló gondtal észrevolatot tartalmazó új ismeret adja tanulóját, mely egymagában is biztosítja a mű rendkívül nagy elterjedtségét. — A látóképek megvalósítása kivétel nélkül igen szerencés a felvétel kivitele teljesen művészi minőségű. — A hatodik füzet ismét egész sorát hozza Magyarorszag leggyönyörűbb vidékeinek. Többek között Estergom látóképei a nem rég készült új Dunahidai, Szilácsfürdői elragadó panorámája, Körmeözbánya fenséges vidékét megkapó látványt nyújt. Az árva völgy hasznák gazdaságilag legmozotóbb, de természeti szépségben legzudagabb vidéke és az ország második fővárosa Szeged város egy részének hozatala, Buecari látványkép, Fogaras vár, mind oly szép dolgok, hogy e mű megszerzését csak a legmelegebben ajánlhatjuk, mert egy ilyen dísműnek egy családlat sem szabad hiányozni. — Dacára a mű rendkívül olcsó árának az előfizető, kik a minden egyes füzetben mellékelt szelvények által biztosított utazási és ellátási kedvezményeket, a kiállítás látogatására nem veszik igénybe, teljesen díjlanul kapják az Ezereves orsz. kiállítás nagy szennyomat panorámájának képet, melyet az ismeret tájképeit Heyer Arthur készítet. Kapható minden bulapesti és vidéki könyvtárszekción; megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, Teréz-körút 38. felelettel (Kunosi Vilmos és fia műtészében). „Az Ezereves Magyarorszag és a milleniumi kiállítás” egyes füzetének ára 40 kr., tehát az egész 12 füzetből álló dísműt csak 4 frt 80 kr-ba kerül.

— **Rendőri Lapok.** A czim után látszik, hogy száraz, unalmas szaklapot gondolta az ember, pedig valójában az élvezetes, hasznos és szórakoztató olvasmányok tárháza. A „Rendőri Lapok” minden száma tele van érdekesen leírt-késsel bíllány események leírásával, e mellett közöl állandóan egy érdekesetű bünygyi regényt és több nagyobb bünygyi elbeszélést. A lap ismereti a gonosztevők fortlyait és fogását és óktat az azok ellen való védekezésre. A lap érdekes illusztrációk díszítik és minden száma egy csomó körözött gonosztevő arcképeit is hozza. E rövid ismeret után melegen ajánlhatjuk a lapot minden intelligens embernek, de különösen kávéházak, vendéglők és szállodáknak, valakinek kasznók és olvasóköröknek. A „Rendőri Lapok” a magyarorszag rendőrhatsóság hivatalos közlönyé levén; igen formészetek, hogy minden hatóságunk és a közönség is körtjegyözögeknek első sorban érkölesi kötelessége erre előfizetni és ezzel egy ilyen fontos, közérdeklő vállalat felirvázását előmozdítani. A „Rendőri Lapok” kiadóhivatala (Budapest, IV., Károly-körút 18) szivesen küld bárkinek, teljesen díjlanul, mulatványzámot.

Tájékoztatas

a földmives- és munkásnépek az ezereves kiállítás és a fő- és szekváros megtekintése céljából tervezett tömeges felrandútsái tekintetében.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, mint az ezereves kiállítás országos bizottságának elnöke, messzemenő könyvitéségek dhatján lehetővé tenni az ország földműves- és munkásnépeinek az ezereves kiállítás és a fő és szekváros megtekintését, elhatározta, hogy a nagyobb tömegekben felrandútsók részére:

Utazási költség.

a) a m. kir. államasutak és ezsknek fizetésében álló vasutak vonalán 50%-nyi mérsékletet engedélyez a vonórrendszert személyjárszabászorintási III. osztályú nem-újgyi irakból, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelsé alatt álló vasutak vonalán, nemkülönben a gőz-hajzási társaságok által fenartott személyjárszabászorintási kedvezmények adassanak;

Szállás.

b) ezen személy befizetésére, a kóna Ágyakkal felszerelt barakkot épített a kiállítás közelében és 10 kr-át nyújt egy-egy személynek 1—1 napra szállást.

Ételmezes.

c) a barakkal kapcsolatosan napközött állít elő ebben 10 kr-át ad egy tál meleg ételből álló ebédet vagy vacsorát;

Kalauzolás

d) díjmentesen megközelíti számú és nyelvismerettel bíró kalauzokat hoo-az az ezereves kiállítás rendkezésére, kik hivata lesznek a szá-

